

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของความรู้ต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาค้นคว้า และผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาอิทธิพลของความรู้ต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร เมื่อพิจารณาจากรายละเอียดตามความมุ่งหมายของการวิจัยพบว่า มีข้อค้นพบหลายประการ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.40 มีอายุ 40-49 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.50 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.40 มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.90 มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001-10,000 บาท จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 มีถิ่นที่อยู่อาศัยเป็นเทศบาลตำบล จำนวน 296 คน คิดเป็นร้อยละ 74.60 ตามลำดับ

2. ประชาชนมีความรู้ในการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร โดยรวมเฉลี่ย 18.35 จากคะแนนเต็ม 20 คิดเป็นร้อยละ 91.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความรู้ในการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร ด้านความหมายและประเภทของขยะ เฉลี่ย 6.83 จากคะแนนเต็ม 7 คิดเป็นร้อยละ 97.57 ประชาชนมีความรู้ในการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอ

พรณานิคม จังหวัดสกลนคร ด้านการตัดแยกขยะ เฉลี่ย 3.65 จากคะแนนเต็ม 4 คิดเป็นร้อยละ 91.25 ประชาชนมีความรู้ในการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอพรณานิคม จังหวัดสกลนคร ด้านประโยชน์และโทษของขยะ เฉลี่ย 4.26 จากคะแนนเต็ม 5 คิดเป็นร้อยละ 85.20 และประชาชนมีความรู้ในการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอพรณานิคม จังหวัดสกลนคร ด้านการกำจัดขยะ เฉลี่ย 3.61 จากคะแนนเต็ม 4 คิดเป็นร้อยละ 90.25

3. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอพรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการ

4. ความรู้ของประชาชนในการจัดการขยะมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยมีค่าสหสัมพันธ์ ($r = .572$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ความรู้ของประชาชนด้าน ความหมายและประเภทของขยะ การตัดแยกขยะ ประโยชน์และโทษของขยะ และการกำจัดขยะ มีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพรณานิคม จังหวัดสกลนคร

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาอิทธิพลของความรู้ต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพรณานิคม จังหวัดสกลนคร สามารถนำมาอภิปรายผลร่วมกับแนวคิดทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ประชาชนมีความรู้ในการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอพรณานิคม จังหวัดสกลนคร โดยรวมเฉลี่ย 18.35 จากคะแนนเต็ม 20 คิดเป็นร้อยละ 91.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความรู้ในการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอพรณานิคม จังหวัดสกลนคร ด้านความหมายและประเภทของขยะ เฉลี่ย 6.83 จากคะแนนเต็ม 7 คิดเป็นร้อยละ 97.57 ประชาชนมีความรู้ในการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอ

พรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ด้านการคัดแยกขยะ เฉลี่ย 3.65 จากคะแนนเต็ม 4 คิดเป็นร้อยละ 91.25 ประชาชนมีความรู้ในการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ด้านประโยชน์และโทษของขยะ เฉลี่ย 4.26 จากคะแนนเต็ม 5 คิดเป็นร้อยละ 85.20 และประชาชนมีความรู้ในการจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ด้านการกำจัดขยะ เฉลี่ย 3.61 จากคะแนนเต็ม 4 คิดเป็นร้อยละ 90.25 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมัชชาหนูทอง (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาวจังหวัดจันทบุรีผลการศึกษาศึกษาความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น พบว่า ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีระดับความรู้สูง และโดยรวมพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูปสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ส่วนด้านที่ผู้นำท้องถิ่นมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยต่ำที่สุดคือ ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่เมื่อเปรียบเทียบกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และความรู้ที่แตกต่างกัน พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน คือปฏิบัติเป็นบางครั้ง และงานวิจัยของอาภรณ์ รพีเลิศรังสิมันต์ (2551, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความรู้ ทักษะคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านไผ่อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้นำชุมชนกลุ่มตัวอย่างที่ได้คัดเลือกแบบเจาะจงได้รับความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดี ร้อยละ 92.6 มีทัศนคติต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเชิงบวกร้อยละ 95.6 รวมทั้งได้รับสิ่งจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยจากหน่วยงานภาครัฐร้อยละ 98.5 ทำให้ผู้นำชุมชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นธรรม ได้แก่ การลดปริมาณขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสม และการรวมกลุ่มกันจัดตั้งตลาดนัดวัสดุรีไซเคิล เพื่อรับซื้อวัสดุรีไซเคิลจากประชาชนในชุมชน สัปดาห์ละ 1 วัน (วันอาทิตย์) รวมทั้งการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพจากขยะเปียก ซึ่งนับว่า

เป็นประโยชน์อย่างยิ่งและควรส่งเสริมให้เป็นชุมชนต้นแบบเพื่อขยายผลไปสู่ชุมชนอื่นๆต่อไป

2. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ด้านกระบวนการให้บริการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพนทิพา พัฒนากิริส (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองหัวหินตามหลักธรรมาภิบาล” ผลการวิจัยพบว่า (1) ประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองหัวหินตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับสูงและสัมพันธ์กับปัจจัยลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) ประชาชนมีส่วนร่วมในตัดสินใจและการกำหนดนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองหัวหิน (3) ปัญหาอุปสรรค คือ ประชาชนขาดความรู้และขาดจิตสำนึกในการให้ความร่วมมือด้านการจัดการขยะมูลฝอย อาจเป็นเพราะการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลไปยังประชาชนไม่เพียงพอ (4) ข้อเสนอแนะ ควรปรับทัศนคติของประชาชน โดยให้ความรู้ประชาชนและนักเรียนในเขตเทศบาล ประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง เปิดให้มีการประชุมภาคประชาคมและท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างมีส่วนร่วม จัดระเบียบผู้ประกอบการอาชีพเก็บของเก่า ควรจัดให้มีถังขยะแยกประเภทขยะและนำเทคโนโลยีมาควบคุม ผู้ฝ่าฝืนและลงโทษผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและงานวิจัยของ สิริภัทร เหล่าโกธา (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้าน ขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎโง้ง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้านขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎโง้ง ตามความคิดเห็นของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน ด้านการบริหารจัดการ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทรัพยากรทางการบริหาร พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความสัมพันธ์กับประชาชน พบว่าอยู่ในระดับมาก และด้านเทคนิค วิธีการ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางผลการเปรียบเทียบ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้าน ขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎโง้ง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ แตกต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศ อายุ

แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้คือองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎีงิ้วควรมีวิธีการตัดแยกขยะมูลฝอยที่เป็นพิษและขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่โดยมีการประชาสัมพันธ์ตามเสียงตามสายหมู่บ้านแผนพับและผู้นำท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลกุฎีงิ้วควรมีการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีการฝังกลบอย่างถูกต้องตามหลักวิธีการ

3. ความรู้ของประชาชนในการจัดการขยะมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร โดยมีค่าสหสัมพันธ์ ($r = .572$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าความรู้ของประชาชนด้าน ความหมายและประเภทของขยะ การตัดแยกขยะ ประโยชน์และโทษของขยะ และการกำจัดขยะ มีผลต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนภาพรณ์ แวงโสธรณ์ (2553, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการมีส่วนร่วมประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย กรณีศึกษา เทศบาลตำบลบ้านแพง จังหวัดนครพนม ผลการศึกษา พบว่า 1) เพศ อายุ การศึกษาขั้นสูงสุด อาชีพ และรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้การมีส่วนร่วมและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ส่วนการเข้ารับการฝึกอบรมโครงการธนาคารขยะ มีความสัมพันธ์กับความรู้การมีส่วนร่วมและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตามความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน แต่เมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนเข้าไปในแบบจำลองที่ 2 กลับพบว่าความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และงานวิจัยของนภาพรณ์ พรหมศรี (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลฮางโฮง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร” ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) เมื่อพิจารณา

เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ($\bar{x}=3.79$) รองลงมาคือด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ($\bar{x}=3.68$) และด้านลดปริมาณขยะมูลฝอย ($\bar{x}=3.63$) ตามลำดับ 2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ของประชาชน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}=4.06$) คือ ปัจจัยด้านทัศนคติต่อการจัดการขยะมูลฝอย รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ($\bar{x}=3.74$) และด้านการรับรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ($\bar{x}=3.62$) 3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r=0.723$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ของประชาชน พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ของประชาชนสูง โดยสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y = 0.760 + 0.302 (\text{การรับรู้}) + 0.197 (\text{ทัศนคติ}) + 0.205 (\text{การมีส่วนร่วม})$$

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องอิทธิพลของความรู้ต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ด้านดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการผลวิจัยไปใช้

1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนครควรนำข้อมูลการวิจัย อิทธิพลของความรู้ต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร ให้กับผู้บริหารเพื่อนำไปพิจารณาและประยุกต์ใช้ในเชิงรุกกับการบริหารจัดการขยะในพื้นที่และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนครได้ตระหนักการบริหารจัดการขยะอย่างถูกวิธี

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนครควรมีการสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการบริหาร

จัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยตัวชี้วัดอิทธิพลของความรู้ต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร ให้ชัดเจนและครอบคลุมเพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาอิทธิพลของความรู้ต่อประสิทธิผลในการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร แบบเจาะลึก โดยการสัมภาษณ์ การสนทนา เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดของข้อมูลเชิงลึกได้ตรงตามที่ต้องการและทั่วถึง